

...amb MONTSERRAT ANTON

Montserrat Anton Rosera és doctora en Ciències de l'Educació i professora de l'àrea de Didàctica de l'Expressió Musical, Plàstica i Corporal de la Universitat Autònoma de Barcelona. Durant uns anys va exercir de mestra i directora del CEIP Escola Bellaterra.

Actualment compagina la docència a l'ensenyament de Mestre de la UAB amb la gestió, ja que és vicedegana d'Ordenació Acadèmica dels Estudis de Grau de la Facultat de Ciències de l'Educació de la UAB.

Des de fa anys treballa en la formació permanent del professorat a l'ICE de la UAB, en l'àmbit de l'educació infantil, i ha estat directora i professora de diferents edicions dels cursos de postgrau de Desenvolupament Psicomotor de la UAB.

És autora de diversos llibres, vídeos i articles en revistes especialitzades, tant de l'àmbit de l'educació infantil com de la psicomotricitat. Pertany a grups de recerca vinculats a l'atenció a la petita infància i a la psicomotricitat.

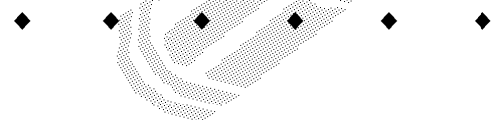
Des de fa uns anys les universitats estan vivint un procés de transformació important. La proposta de la Unió Europea de convergència cap a l'espai europeu d'educació superior (EEES) per crear un sistema universitari homogeni i compatible és imminent. La majoria d'universitats de l'Estat han posat en marxa experiències pilot per anar implantant aquesta reforma. A la UAB va engegar un pla pilot per a la formació de mestres. Quan es va iniciar i per quin motiu ho va fer?

Fa quatre anys la UAB va iniciar, a proposta del DURSI, l'organització de l'actual pla d'estudis d'onze llicenciatures, en la metodologia que es preveu per al nou espai europeu d'educació superior, una de les quals s'imparteix a la nostra facultat: Pedagogia. En aquell moment es pretenia reivindicar els nous graus de tres anys, amb dos de màster de dos cursos, un més un. El curs següent (ara és el tercer) es va estendre a algunes diplomatures, com les de Mestre d'Educació Infantil i Mestre d'Educació Primària.

Podries explicar, a grans trets, les diferències bàsiques entre el pla pilot i les titulacions que ara impartiu a la vostra universitat?

A instàncies de la mateixa universitat, la novetat més significativa i difícil ha estat la forma d'organitzar el calendari i l'horari.

Un canvi d'aquestes característiques suposa un repte important; són molts els factors que entren en joc i que hauríem de comentar. Comencem per parlar

de quina durada té la vostra proposta: tres o quatre anys? Compta ja amb el nombre de crèdits que requereixen les noves titulacions de grau?

En aquests moments aquesta política té una resposta institucional: tots els graus tindran quatre anys de durada, i els d'educació no en són cap excepció.

Sembla que el Ministeri preveu dues titulacions separades: la de Mestre d'Educació Infantil i la de Mestre d'Educació Primària. El pla pilot que teniu en marxa preveu les dues titulacions?

Quan vam haver d'optar per proposar alguna diplomatura per iniciar el pla pilot, vam triar les dues que es perfilaven com a futurs estudis de grau de Magisteri, com finalment així ha estat.

Donat que en les titulacions de caire professionalitzador es vol donar molta importància al pràcticum en centres educatius, quin percentatge del total de crèdits li dediqueu en el vostre pla pilot?

El pla pilot no ha modificat per a res el pla d'estudis vigent, en el nostre cas el de l'any 92. Per tant, el total de crèdits de pràcticum que fan els estudiants és el que preveu aquest pla, 32, que nosaltres repartim: 2 a primer curs, 10 a segon curs i 20 a tercer curs.

Quina importància heu donat en el vostre pla a les matèries de tipus didàctic i a les matèries de caire psicopedagògic? Heu previst també matèries que reforcin coneixements disciplinaris per al cas de Mestre de Primària?

Reitero que no hem tocat per a res el pla d'estudis (d'altra banda no podíem!). Però sí que hem aprofitat per instaurar, en alguns casos, més coordinació entre matèries de caràcter divers.

Les titulacions docents estan regulades no únicament pels decrets que afecten les universitats, sinó també pels decrets que regulen les diferents etapes educatives no universitàries, que com saps a Catalunya són competències de diferents conselleries. Heu tingut en compte algun parer o consideració de la Conselleria d'Educació?

En el cas concret dels plans pilot, no.

Un altre dels aspectes a destacar és la tendència actual cap al treball interdisciplinari. El plantejament que heu fet en aquesta experiència pilot afavoreix la formació interdisciplinària de l'alumnat en algunes matè-

ries concretes? En cas afirmatiu, en quines?

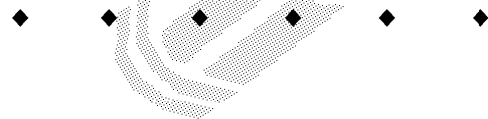
Hem fet intents, però encara puntuals: per exemple, aspectes impartits per professorat provinent de departaments diferents han compartit programa, alguns continguts i forma avaluativa. Per exemple: s'ha fet un esforç per coordinar assignatures que tracten des d'àmbits diferents; pedagogia, psicologia... Val a dir que també hem fet un esforç per coordinar la pròpia disciplina si aquesta té més d'un grup en una mateixa titulació, coordinant molt bé el professorat perquè els i les estudiants rebin igual programa, càrrega de feina i procés d'avaluació.

La distribució de les assignatures deu haver tingut una importància cabdal a l'hora d'afavorir la interdisciplinarietat, així com el treball en equip del professorat implicat per tal d'interrelacionar els coneixements i les estratègies d'aprenentatge. Com heu resolt aquest aspecte? Podries posar-ne un exemple?

Hem fet assaigs de resolució! Un pla d'estudis tan fraccionat condiona molt els horaris de docència i les possibilitats de coordinació entre assignatures, però ho hem intentat fent un horari diferent, deixant més espais als i les estudiants per fer treball a la facultat, per poder aconseguir fer tutories i treballs amb més d'un professor alhora.

És evident que una reforma tan complexa implica de manera molt directa el professorat universitari. El professorat és fonamental per assolir aquest projecte. Per això cal un canvi de mentalitat, una reflexió profunda dels canvis necessaris en la docència per tal d'adaptar-se a les transformacions que requereix aquest procés de convergència. El canvi no és fàcil: implica dubtes i resistències, i més encara quan suposa l'ús de noves metodologies, una organització de les assignatures diferent, una disminució de la presencialitat de l'alumnat, un augment de les hores de tutoria per fer una atenció més personalitzada i continuada a l'estudiant, però possiblement sense reduir el nombre d'alumnes per grup. Des del punt de vista didàctic, com valoreu el canvi que està fent el professorat implicat?

Com bé dius, és gairebé inevitable que en tot canvi es produeixin resistències, i s'hi ha de comptar! També és cert que aplicar canvis metodològics amb una fragmentació d'assignatures com l'actual, un horari tan atapeït i uns grups tan nombrosos requereix, si més no, una bona dosi de bona fe per part del professorat, ja que no és igual fer un procés d'avaluació continuada amb 30 estudiants que amb 60 o amb 90, com és el cas d'algun grup de Pedagogia.

Malgrat tot, cal destacar la disponibilitat de la majoria dels implicats per tirar endavant aquesta proposta d'assaig d'un canvi que es produirà ben aviat, però esperant que les condicions siguin una mica millors.

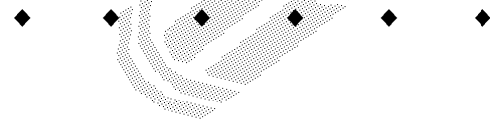
Per portar a terme aquest plantejament didàctic garantint la qualitat docent, s'aconsella que els grups siguin reduïts, és a dir, d'una vintena d'alumnes. Això implica més recursos i més pressupost per part de l'Administració. La vostra experiència sobre aquesta reducció quina és? L'Administració us ha dotat amb més recursos materials i personals? O bé heu seguit amb els mateixos que ja teníeu?

Crec que algunes de les qüestions ja les he respost.

No s'ha disposat de gaires recursos. És cert que, un cop experimentat un programa en un dels cursos de pla pilot, el departament corresponent podia disposar d'un percentatge petit de compensació en forma de còmput de crèdits en el pla docent. Però vaja, tot plegat més simbòlic que altra cosa. Les coordinacions de les tres titulacions també han tingut una petita reducció en el pla docent i el suport d'una becària que ha ajudat en tot el procés burocràtic, que encara no havia esmentat però que ha estat molt laboriós.

La nova configuració de l'educació superior incorpora el concepte de crèdits ECTS (sistema de transferència de crèdits europeus), que dóna més

protagonisme a l'alumnat. Pretén transformar els ensenyaments fent-los més personalitzats, més participatius i més internacionals. Se centra en l'aprenentatge dels estudiants, atorgant-los plena participació en el procés i valorant la dedicació que han de realitzar per superar els requisits de les assignatures. Podries explicar de quina manera els estudiants augmenten la participació en el seu procés d'aprenentatge? I quina valoració fan d'aquesta experiència pilot fins al moment?

Això segur que ho contestarien els i les estudiants millor que jo; però vaja, jo que sóc professora entre altres d'una assignatura anual de tercer d'Educació infantil ho parlo molt amb les estudiants: estan ambivalents en els comentaris, ja que creuen que aprenen molt cercant informació, fent treball d'equip...; però després els costa entendre que s'han de buscar estratègies per garantir una qualificació individual. Potser aquí el professorat també haurem d'aprendre a cercar maneres compagibles entre l'aprenentatge i l'avaluació. La incorporació dels i les estudiants a les diferents comissions de docència de la facultat es du a terme des de fa molt temps; per tant, ara és l'hora de demanar-los parer i idees per tirar endavant junts; ho fan d'una manera normal, la qual cosa no vol dir que no siguin crítics.

La titulació de Mestre actual, amb set especialitats, desapareix i només hi haurà dues titulacions segons el nivell (infantil o primària). Pel que fa a primària, sembla que es retorni a la formació de mestre generalista. Es preveu garantir l'especificitat d'alguns àmbits escolars, com música, educació física, educació especial, llengua estrangera i potser algun altre, amb itineraris d'especialització. En el pla pilot que esteu aplicant, s'ha previst algun itinerari específic? Podries descriure'n alguns trets característics?

En el pla pilot ja he dit que només s'hi han vist implicades les dues titulacions de Magisteri que es perfilen com a noves titulacions de grau. I, efectivament, els graus són generalistes en ells mateixos. La Facultat de Ciències de l'Educació de la UAB estem immersos (d'altra banda, crec que igual que totes les de Catalunya i de l'Estat) a veure com casa aquest enfocament amb les necessitats del sistema i en quins haurien de ser els itineraris en què s'iniciessin els i les estudiants de grau. Som conscients que l'autèntica especialització s'obtindrà amb els màsters. Caldrà veure com es perfila tot plegat.

En la teva opinió, creus que en l'Educació infantil també hi hauria d'haver itineraris d'especialització? En cas afirmatiu, quins penses que podrien ser?

Repeteixo el que he dit per al tema de primària: estem en ple debat sobre què han de ser els itineraris i en funció de què els proposem. Ara com ara no puc respondre res més, perquè estem considerant tots els aspectes a favor i en contra de qualsevol de les opcions que ara s'apunten.

Com a professora de l'àrea de Didàctica de l'Expressió Corporal, quin penses que hauria de ser el paper de la nostra àrea a les dues titulacions, Educació infantil i Educació primària? Què és allò que pensem que hauria de ser bàsic i que no hi podria faltar?

Les directrius que han arribat del Ministeri, si les sabem organitzar bé, donen molt de joc perquè el cos tingui una presència real a la formació dels futurs mestres, combinant les possibilitats explícites (educació física) o implícites (importància del fet comunicatiu). Novament penso que és molt important que el professorat ho sapiguem fer bé!

Aquesta reforma, un cop implantada, creus que pot contribuir a millorar la qualitat de l'educació en la formació dels mestres?

El fet altament reivindicat de donar més temps a la formació dels i les mestres s'ha fet realitat: no adjudicar assignatures de pocs crèdits ens ha estat concedit. Penso que els canvis, si serveixen per a analitzar, proposar, compartir, provar, assajar, assumir riscos, són bons. Si seguim fent el mateix que fèiem amb noms diferents, tanta moguda no haurà servit per a res.

Per acabar, vols afegir alguna reflexió?

Sí, que confio plenament en el sentit comú de tots plegats, per entendre que l'educació del nostre país està en mans d'uns mestres que fonamentalment s'estimen la seva professió. Donar-los una formació bàsica de qualitat és el repte que ara tenim el professorat de les facultats d'Educació.

Gràcies, Montse.

*Transcripció i fotografies a càrrec de l'entrevistadora,
Isabel Viscarro Tomàs
Didàctica de l'Expressió Corporal*